

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Дарди Василя Максимовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів абзацу п'ятого частини першої статті 25, першого речення абзацу четвертого частини другої статті 40 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV, абзаців першого, другого частини першої статті 28 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV у редакції до внесення змін Законом України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи“ від 8 липня 2011 року № 3668–VI, статті 51 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–XII, частини першої статті 6 Закону України „Про соціальний захист дітей війни“ від 18 листопада 2004 року № 2195–IV

Київ
20 квітня 2026 року
№ 91-3(II)/2026

Справа № 3-75/2026(173/26)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Городовенко Віктор Валентинович – головуєчий,
Первомайський Олег Олексійович,
Різник Сергій Васильович – доповідач,

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Дарди Василя Максимовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів абзацу п'ятого частини першої статті 25, першого речення абзацу четвертого частини другої статті 40 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49–51, ст. 376) зі змінами, абзаців першого, другого частини першої статті 28 Закону України „Про загальнообов'язкове державне

пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV у редакції до внесення змін Законом України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи“ від 8 липня 2011 року № 3668–VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 12–13, ст. 82), статті 51 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–XII (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 16, ст. 200) зі змінами, частини першої статті 6 Закону України „Про соціальний захист дітей війни“ від 18 листопада 2004 року № 2195–IV (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 4, ст. 94) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Різника С.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Дарда В.М. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/173 від 31 березня 2026 року) перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) окремі приписи абзацу п'ятого частини першої статті 25, першого речення абзацу четвертого частини другої статті 40 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV зі змінами (далі – Закон № 1058), абзаців першого, другого частини першої статті 28 Закону № 1058 у редакції до внесення змін Законом України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи“ від 8 липня 2011 року № 3668–VI (далі – Закон № 3668), статті 51 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–XII зі змінами (далі – Закон № 796), частини першої статті 6 Закону України „Про соціальний захист дітей війни“ від 18 листопада 2004 року № 2195–IV зі змінами (далі – Закон № 2195).

Частиною першою статті 25 Закону № 1058 встановлено формулу визначення коефіцієнта страхового стажу, що застосовується для обчислення розміру пенсії, де „величина оцінки одного року страхового стажу дорівнює 1%“ (друге речення абзацу п'ятого).

Згідно з частиною другою статті 40 Закону № 1058 заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії визначається за формулою, де „ Z_c – середня заробітна плата (дохід) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року звернення за призначенням пенсії“ (перше речення абзацу четвертого).

За частиною першою статті 28 Закону № 1058 у редакції до внесення змін Законом № 3668 мінімальний розмір пенсії „за віком за наявності у чоловіків 25, а у жінок – 20 років страхового стажу встановлюється у розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом“ (перше речення абзацу першого); „за кожний повний рік страхового стажу понад 25 років чоловікам і 20 років жінкам пенсія за віком збільшується на 1 відсоток розміру пенсії, обчисленої відповідно до статті 27 цього Закону, але не більше ніж на 1 відсоток мінімального розміру пенсії за віком, зазначеного в абзаці першому цієї частини“ (перше речення абзацу другого).

Статтею 51 Закону № 796 передбачено, що „особам, віднесеним до категорій 2, 3, 4 призначається щомісячна додаткова пенсія за шкоду, заподіяну здоров'ю, у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України“.

Відповідно до частини першої статті 6 Закону № 2195 «дітям війни (крім тих, на яких поширюється дія Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту“) до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, виплачується підвищення у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України».

Суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що оспорювані приписи Закону № 1058, Закону № 3668, Закону № 796, Закону № 2195 суперечать статтям 1, 3, 6, 8, 19, 21, 22, 41, 46, 56, 58, 60, 68 Конституції України. На його

думку, „всі неконституційні зміни“ щодо його прав на пенсійні виплати „чітко кваліфікуються і як примусове відчуження“ його прав на власність, а також як конфіскація „власності без рішень суду та компенсації“.

Обґрунтовуючи свою позицію, Дарда В.М. посилається на окремі приписи Конституції України, законів України, на рішення Конституційного Суду України, а також на судові рішення в його справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів випливає таке.

2.1. Дарда В.М. є учасником ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС 2-ої категорії, має статус „дитина війни“, з 1 квітня 1993 року одержує пенсію за віком відповідно до Закону № 1058. 7 лютого 2024 року він звернувся до Головного управління Пенсійного фонду України в місті Києві (далі – Управління) з вимогою здійснити перерахунок розміру його пенсії з урахуванням страхового стажу. Управління відмовило у проведенні перерахунку.

Не погоджуючись із такою відмовою, Дарда В.М. звернувся до адміністративного суду з позовом до Управління, у якому просив, зокрема, „визнати протиправними дії та бездіяльність Управління“, „зобов’язати вчинити перерахунки та здійснити виплати на відшкодування шкоди“, „перерахувати основну пенсію за віком“, а також „нарахувати та виплатити щомісячну додаткову пенсію як дитині війни“.

2.2. Київський окружний адміністративний суд рішенням від 5 лютого 2025 року, залишеним без змін постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 4 листопада 2025 року, відмовив Дарді В.М. у задоволенні позовної заяви.

2.3. Колегія суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду ухвалою від 2 січня 2026 року відмовила Дарді В.М. у відкритті касаційного провадження.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. Відповідно до частини першої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу. У розумінні абзацу першого частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ недотримання вимог частини першої статті 55 цього закону свідчить про неприйнятність конституційної скарги.

Дарда В.М. просить перевірити на відповідність Конституції України (конституційність), зокрема, окремі приписи першого речення абзацу четвертого частини другої статті 40 Закону № 1058, абзаців першого, другого частини першої статті 28 Закону № 1058 у редакції до внесення змін Законом № 3668, однак аналіз змісту остаточного судового рішення в його справі – постанови Шостого апеляційного адміністративного суду від 4 листопада 2025 року – свідчить про те, що в цьому рішенні не застосовано вказаних приписів.

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу в цій частині не дотримав вимог статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

3.2. Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Аналіз змісту конституційної скарги свідчить про те, що автор клопотання не обґрунтував тверджень щодо неконституційності окремих приписів абзацу п'ятого частини першої статті 25 Закону № 1058, статті 51 Закону № 796, частини першої статті 6 Закону № 2195, натомість він просить підтвердити конституційність його вимог „по суті справи та неконституційність використаних в судових рішеннях змін в Законах, постановах, ухвалах в справі № 320/44065/24“. Таким чином, Дарда В.М. фактично висловив лише незгоду з судовими рішеннями в його справі, а також із законодавчим регулюванням перерахунку розміру пенсії, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Закону № 1058, Закону № 796, Закону № 2195 у розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі за пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Дарди Василя Максимовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів абзацу п'ятого частини першої статті 25, першого речення абзацу четвертого частини другої статті 40 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV зі змінами, абзаців першого, другого частини першої статті 28 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV у редакції до внесення змін Законом України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи“ від 8 липня 2011 року № 3668–VI, статті 51 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–XII зі змінами, частини першої статті 6 Закону України „Про соціальний захист дітей війни“ від 18 листопада 2004 року № 2195–IV зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третньої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**